



לקוטי תורה • פרשת מטות • מאמר 3

ואשה כי תדור נדר לה' כו' בנעוריה כו'

”ואשה כי תדור נדר להוי”



מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית



[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/matos/3](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/matos/3)

1 ואשה כי תדור נדר להי כוי בנעוריה כוי. ואשה היא כנס"י [כנסת ישראל] מקור כל נשמות ישראל

"ואשה, כאשר תידור נדר להי כוי, "בנעוריה" כוי. "ואשה" היא כנסת ישראל, מקורן של כל נשמות ישראל.

ולכן טעמו זקף גדול שמורה שהוא ממקום גבוה מאד. כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] ישראל עלו במחשבה הי' בחכמה יסד ארץ.

ולכן טעם הנגינה שלה הוא זקף גדול, המורה שהיא ממקום גבוה מאוד, כפי שאמרו חז"ל: "ישראל עלו במחשבה"; "הי' בחכמה יסד ארץ".

(ועיין בזהר ר"פ בשלח) (דמ"ד א') ע"פ ושם אשה גדולה ובפי' הרמ"ז [הרב משה זכות] שם, ועיין ברכות ויצא פ"ע ע"פ הגדולה לאה גדולה במתנותיה כוי

(ועיינו בזהר, בתחילת פרשת בשלח) (דף מ"ד ע"א), על הפסוק "והנה שם אשה גדולה", ובפירוש הרמ"ז שם. ועיינו במדרש רבה, ויצא, פרק ע', על הפסוק "הגדולה לאה": גדולה במתנותיה וכוי;

ויהודה לעולם תשב כוי יוסף לשעה כוי, ועמ"ש סד"ה ויגש אליו יהודה ובד"ה בכ"ה בכסליו בענין הי' קטנה רחל.

"ויהודה לעולם תשב" וכוי; יוסף — לשעה וכוי. ועיינו במה שנכתב בסוף המאמר המתחיל "ויגש אליו יהודה", ובמאמר המתחיל "בכ"ה בכסליו", בעניין ה"א קטנה — רחל.

2 ועמ"ש בד"ה שיר השירים בענין שכינתא עילאה וזהו הי' גדולה. וזהו ענין כנס"י [כנסת ישראל] כמ"ש ע"פ

אחת היא יונתי.

ועיינו במה שנכתב במאמר הפותח במילים "שיר השירים", בעניין השכינה העליונה; וזו הה"א הגדולה. וזהו עניינה של כנסת ישראל, כפי שנכתב על הפסוק "אחת היא יונתי".

וזהו ענין זקף גדול. עמ"ש ע"פ וזוקף לכל הכפופים ובד"ה אד' שפתי תפתח בענין וזוקף בשם. אך יש זקף קטן והוא ענין תשובה תתאה תשוב הי' קטנה.

וזהו עניינו של זקף גדול. עיינו במה שנכתב על הפסוק "וזוקף לכל הכפופים", ובמאמר הפותח במילים "אדנ"י שפתי תפתח", בעניין "וזוקף בשם". אך יש גם זקף קטן, והוא עניינה של תשובה תתאה: "תשוב ה"א" — הה"א הקטנה חוזרת.

3 ויש זקף גדול ענין תשובה עילאה והוא ע"ד שנתבאר לקמן בד"ה אלה מסעי בענין ואלה מסעיהם למוצאיהם ובד"ה יונתי בחגוי בענין קומי לך.

ויש כאן זקף גדול, שהוא עניין התשובה העליונה; וזהו על דרך המבואר בהמשך, בדיבור המתחיל "אלה מסעי", בענין "ואלה מסעיהם למוצאיהם", ובדיבור המתחיל "יונתי בחגוי", בענין "קומי לך".

וזהו ביום ההוא אקים את סוכת דוד ועמ"ש בענין צדקה כל פרוטה מצטרפת לחשבון גדול. וזהו [פירוש] "ביום ההוא אקים את סוכת דוד". וראה מה שכתוב בענין הצדקה: "כל פרוטה מצטרפת לחשבון גדול".

וע"פ יתקע בשופר גדול ובענין שמו הגדול ולכן נק' כנס"י [כנסת ישראל] אשה כדכתיב ביום ההוא נאום ה' תקראי אישי (בהושע סי' ב').

וראה גם על הפסוק "יתקע בשופר גדול", ובענין "שמו הגדול". ולכן כנסת ישראל נקראת "אשה", ככתוב: "ביום ההוא נאום ה' תקראי אישי" (בהושע, פרק 2).

וצריך להבין מהו ביום ההוא ולא עכשיו. ועיין מזה בגמרא רפ"ח דפסחים. דהנה שלשה גאולות הן (ועיין בפי' וישלח קס"ט סע"א [סוף עמוד א])

וצריך להבין: מה פירוש "ביום ההוא" ולא עכשיו? וראה על כך בגמרא, בתחילת פרק 8 של פסחים. והרי יש שלוש גאולות (וראה פרשת וישלח, 169a, סוף העמוד):

גאולה ראשונה בחי' חסד בזכות אברהם גאולה שניה בזכות יצחק ולכן לא היתה גאולה שלימה. הגאולה הראשונה הייתה בבחינת חסד, בזכות אברהם; הגאולה השנייה הייתה בזכות יצחק; ולכן לא הייתה גאולה שלמה.

גאולה שלישית בזכות יעקב (עיין מזה באלשיך בתהלים סי' כ"ד. שזהו ענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה]) (פ"ח דפסחים דפ"ח א') ע"פ והלכו עמים רבים כו'

הגאולה השלישית תהיה בזכות יעקב (ראה על כך באלשיך על תהלים, פרק 24). זהו פירוש מאמר חז"ל (פרק 8 של פסחים, 88a) על הפסוק "והלכו עמים רבים" וכו',

אל בית אלקי יעקב לא כאברהם שכתוב בו הר בהר ה' יראה ולא כיצחק שכתוב בו שדה שנאמר ויצא יצחק לשוח בשדה אלא כיעקב שקראו בית כו' ועיין מזה בפ' יתרו (דס"ט סע"ב [סוף עמוד ב]) ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם.

"אל בית אלקי יעקב": לא כאברהם, שנאמר בו "הר" — "בהר ה' יראה"; ולא כיצחק, שנאמר בו "שדה", ככתוב "ויצא יצחק לשוח בשדה"; אלא כיעקב, שקרא לו "בית" וכו'. וראה על כך בפרשת יתרו (69b, סוף העמוד), ובמק"מ שם.

(פקודי רכ"א ב'. רל"ב א' ב') ועמ"ש מענין בית סד"ה השמים כסאי ובד"ה מזמור שיר חנכת הבית, ועמ"ש בד"ה יחינו מיומים בענין ביום השלישי יקימנו.

(פקודי, 221b; 232a-b). וראה מה שכתוב בענין "בית" בסוף המאמר המתחיל "השמים כסאי", ובמאמר המתחיל "מזמור שיר חנכת הבית"; וראה מה שכתוב במאמר המתחיל "יחינו מיומים", בענין "ביום השלישי יקימנו".

והוא בחינת יעקב בחיר שבאבות ועמ"ש בד"ה כנשר יעיר כו' ה' בדד ינחנו וכתוב וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב.

וזו בחינתו של יעקב, הנבחר שבאבות. ועיניו במה שנכתב במאמר הפותח במילים "כנשר יעיר" וכו': "הוי לבדו הנחה"; ונאמר: "וישכון ישראל בטח בדד, עין יעקב".

שהוא בחינת אמת כדכתיב תתן אמת ליעקב, והתורה נק' אמת כדכתיב תורת אמת היתה בפיהו קרוב ה' כו' באמת ואין אמת

שהרי זו בחינת האמת, כמו שנאמר: "תתן אמת ליעקב". גם התורה נקראת אמת, כמו שנאמר: "תורת אמת היתה בפיהו"; "הוי קרוב" וכו', "באמת"; ואין אמת

אלא תורה כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] ברבות פ' צו פ"ז [פרק ז'] אין הגליות מתכנסות אלא בזכות המשניות כמ"ש (בהושע סי' ח') גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם.

אלא תורה. כפי שאמרו חז"ל במדרש רבה, פרשת צו, פרק ז': "אין הגליות מתכנסות אלא בזכות המשניות", כמו שנאמר (בהושע, פרק ח'): "גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם".

ולהבין למה מדת יעקב נק' אמת וכי מדת אוי"ר [אהבה ויראה] מדת אברהם ויצחק אינם אמת ח"ו [חס ושלום]. גם מהו מדת יעקב באדם.

ויש להבין מדוע מידתו של יעקב נקראת אמת: וכי מידות האהבה והיראה, מידותיהם של אברהם ויצחק, אינן אמת, חלילה? ועוד, מהי מידתו של יעקב באדם?

(ועיקר פי' אמת אין ר"ל [רוצה לומר] הפך מן השקר לבד ח"ו [חס ושלום] אלא היינו כמ"ש וכמוצא מים אשר לא יזכו מימיו דהיינו הפך נהרות המכזבים במשנה פ"ח דפרה שהוא מה שנפסקים לפעמים, וע' בפ' בשלח)

(ועיקר פירושה של אמת אינו רק ההפך משקר, חלילה, אלא זהו כמו שנאמר: "וכמוצא מים אשר לא יזכו מימיו"; כלומר, ההפך מ"נהרות המכזבים" שבמשנה, פרק ח' דפרה, שהם נהרות שלפעמים פוסקים מלזרום. ועיינו בפרשת בשלח.)

(מ"ד ב') ע"פ אל תכזב בשפחתך שהיה נשמתו מסטרא דנוק' [דנוקבא] שאין לו קיום כי הוא אתר דמשתני, (מד, ב), על הפסוק "אל תכזב בשפחתך": שנשמתו הייתה מצד נוקבא, הבחינה הנשית, שאין לה קיום, כי היא "אתר דמשתני", מקום שמשתנה;

ולכן הנהרות המכזבים פסולים לקידוש מי חטאת שצריך מים חיים ע"ד עץ החיים אתר דלא אשתני כמ"ש בפ' אמור ק"ז.

ולכן הנהרות המכזבים פסולים לקידוש מי חטאת, שצריכים מים חיים, על דרך עץ החיים, שהוא "אתר דלא אשתני", מקום שאינו משתנה, כמו שנכתב בפרשת אמור, ק"ז.

וזהו ענין אני הוי' לא שנית. וזהו עיקר האמת. (ועמ"ש מזה בביאור ע"פ אלה מסעי).

וזהו ענין "אני הוי' לא שנית". וזהו עיקר האמת. (ועיינו במה שנכתב על כך בביאור על הפסוק "אלה מסעי").

וכך בגאולת מצרים שירה נקבה ולעתיד יהיה שיר לשון זכר שנאמר שירו לה' שיר חדש כמ"ש ברבות בשלח ס"פ כ"ג וע"ש בפ' בא ס"פ י"ח ליל שמורים כו' נס עובר

וכך גם בגאולת מצרים הייתה שירה, בלשון נקבה, ואילו לעתיד לבוא יהיה שיר, בלשון זכר, כמו שנאמר: "שירו לה' שיר חדש", כמובא במדרש רבה, בשלח, סוף פרק כ"ג. ועיינו שם, בפרשת בא, סוף פרק י"ח: "ליל שמורים" וכו' — נס חולף,

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] כו', ועמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] פ' תשא (דקפ"ח ע"ב) בענין שיר זכר, ועמ"ש ע"פ שפת אמת תכון לעד בד"ה ושבתה הארץ שבת לה'.

אבל לעתיד לבוא וכו'. ועיינו במה שכתב הרמ"ז בפרשת תשא (דף קפ"ח ע"ב) בענין שיר בלשון זכר; וכן במה שכתוב על הפסוק "שפת אמת תכון לעד", במאמר המתחיל "ושבתה הארץ שבת לה'".

והנה מענין שיעקב נק' אמת עיין בביאור ע"פ וידעת היום ועיין בפ' אחרי (ס"ו ב') מענין וזכרתי את בריתי יעקב כו'.

ובעניין שיעקב נקרא אמת, עיינו בביאור על הפסוק "וידעת היום"; וכן בפרשת אחרי (דף ס"ו ע"ב) בעניין "וזכרתי את בריתי יעקב" וכו'.

ועיין ברבות ויצא פ"ע נטל הקב"ה שיחתן של אבות ועשאו מפתח לגאולתן של בנים אתה אמרת והיה הוי' לי לאלקים חייך כל טובות וברכות ונחמות שאני נותן לבניך אני נותן

ועיינו במדרש רבה, ויצא, פרק ע': הקדוש ברוך הוא נטל את דברי האבות ועשה אותם מפתח לגאולת הבנים. אתה אמרת: "והיה הוי' לי לאלקים"; חייך, את כל הטובות, הברכות והנחמות שאני נותן לבניך, אני נותן

אלא בלשון הזה שנאמר והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים כו' והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול.

אלא בלשון הזאת, כמו שנאמר: "והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים" וכו'; "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול".

הרי שכל בחינה דלעתיד זהו ע"ד בחי' וענין והיה הוי' לי לאלקים שאמריעקב והיינו לפי שזהו ע"י התגלות עצמות אור א"ס ב"ה שלמעלי [שלמעלה] מעלי [מעלה / מעלת] מבחי' שם הוי' והוא מה שיתגלי [שיתגלה] לע"ל [לעתיד לבוא]

נמצא שכל בחינה של העתיד לבוא היא על דרך הבחינה והעניין של "והיה הוי' לי לאלקים", שאמר יעקב. והטעם לכך הוא שהדבר יהיה באמצעות התגלות עצמות אור אין סוף ברוך הוא, שלמעלה מעלה מבחינת שם הוי'; וזהו ההתגלות שתהיה לעתיד לבוא,

והיינו ע"י בחי' יעקב וכמ"ש מזה סד"ה שובה ישראל עד הוי' אלקיך, ועמ"ש ע"פ המאמר [המאמר] פ' וישב (קפ"א ב') ירום מסטרא דאברהם כו'

וזהו באמצעות בחינת יעקב, כמו שכתוב על כך בסוף המאמר המתחיל "שובה ישראל עד הוי' אלקיך". ועיינו במה שכתוב על המאמר בפרשת וישב (דף קפ"א ע"ב): "ירום" — מצד אברהם וכו';

מאד מסטרא דיעקב וזהו ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם כו', ודוגמא לדבר מ"ש כי כאשר השמים החדשים כו' כן יעמוד זרעכם ושמכם.

"מאד" — מצד יעקב. וזהו "ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם" וכו'. ודוגמא לדבר היא מה שכתוב: "כי כאשר השמים החדשים" וכו', "כן יעמוד זרעכם ושמכם".

והנה יש ג' קוין תורה ועבודה וגמ"ח [וגמילות חסדים] ויעקב הוא בחי' תורה ויקם עדות ביעקב כו' ועמ"ש
סד"ה וארא אל אברהם דאהוי"ר [דאהבה ויראה] הוא עדיין בחי' יש מי שאוהב

והנה יש שלושה קווים: תורה, עבודה וגמילות חסדים; ויעקב הוא בחינת תורה, כמו שנאמר: "הקים עדות ביעקב" וכו'. ועיינו במה שכתוב בסוף המאמר הפותח במילים "וארא אל אברהם", שאהבה ויראה הן עדיין בחינת "יש מי שאוהב",

אבל עסק התורה הוא ביטול לגמרי ואינו תופס מקו' כלל וזהו עיקר גילוי בחי' אמת

ואילו העיסוק בתורה הוא ביטול גמור, ואין האדם תופס מקום כלל; וזהו עיקר גילוייה של בחינת האמת,

דהיינו כמו דכולא קמיה כלא חשיב כמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] פל"ה בהג"ה [בהגהה], והדרך שיזכה
אדם לאור התורה הוא ע"י בחינת יעקב כמ"ש סד"ה מי מנה עפר יעקב:

כלומר, כמאמר "וכלא קמיה כלא חשיב", כמו שכתוב בספר של בינונים [תניא], פרק ל"ה, בהגהה. והדרך שבה
יזכה האדם לאור התורה היא באמצעות בחינת יעקב, כמו שכתוב בסוף המאמר הפותח במילים "מי מנה עפר יעקב".

4 ב דהנה כתיב הגידה לי שאהבה נפשי כו'. פי' נפשי שהוא ניצוץ אלהות שבכל אחד ואחד יש בו

2. שהרי נאמר: "הגיד לי, אהובת נפשי" וכו'. כלומר, "נפשי" — הניצוץ האלקי שבכל אחד ואחד — יש בו

בחי' אהבה לדבקה בו אף שאינו מרגיש כלל הוא מחמת שהנפש בגופו בגלות אצלו כמ"ש ואני בתוך
הגולה כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] גלו לאדום כו'

אהבה לדבוק בו. ואף שאדם אינו חש בה כלל, הסיבה לכך היא שהנשמה שבגופו נמצאת עמו בגלות, כמו שנאמר:
"ואני בתוך הגולה", וכפי שאמרו חז"ל: "גלו לאדום" וכו'.

והיא אהבה הטבעית שבכל אחד ואחד מישראל כאהבת הבן אל האב שאהבת הבן אל האב אינה כרשפי
אש שהוא ברא כרעא דאבוה דבר בפ"ע [בפני עצמו].

וזוהי האהבה הטבעית שיש בכל אחד ואחד מישראל, בדומה לאהבת בן לאביו. אהבת בן לאביו אינה כרשפי אש,
שהרי הוא "ברא כרעא דאבוה" — דבר בפני עצמו.

5 והנה אהבת הבן אל האב אף שהבן אינו מקבל נחת ותענוג רק שהוא צועק אל אביו שיקרב אותו אליו

אעפ"כ [אף על פי כן] האב מקבל תענוג מזה וכל מה שהוא צועק יותר האב מקבל תענוג יותר,

והנה, אהבת בן לאביו: אף שהבן אינו מקבל סיפוק ותענוג, אלא רק זועק אל אביו שיקרב אותו אליו, האב מקבל
מכך תענוג; וככל שהבן זועק יותר, כך האב מקבל תענוג רב יותר.

וזהו אכלתי יערי שהוא ברכות שלפני ק"ש [קריאת שמע] עם דבשי שהוא ק"ש [קריאת שמע] שהוא ענין מתיקות ותענוג שלמעלה מצעקת הבן שרוצה שתשוב נפשו אליו אף שאין נפשו מרגשת כלל שבח"י ניצוץ אלהות שבתוכו מעוטף ומלוכש מרצונות אחרים

וזהו [פירוש] "אכלתי יערי", שהן הברכות שלפני קריאת שמע, "עם דבשי", שהיא קריאת שמע: זהו ענין המתיקות והתענוג שלמעלה מצעקת הבן, שרוצה שנפשו תשוב אליו, אף שנפשו אינה חשה כלל; שכן ניצוץ האלקות שבתוכו עטוף ומולכש ברצונות אחרים.

ולכן אין האהבה כרשפי אש כי חמימות מרצונות עוה"ז מקררים אותו (עמ"ש בפ' שלח בד"ה בפ' נסכים).

ולכן האהבה אינה כרשפי אש, שכן החמימות של רצונות העולם הזה מצננת אותה. (ראו מה שנכתב בפרשת שלח, במאמר המתחיל "בפרשת נסכים").

וזהו זכרתי לך חסד נעוריך הוא דרך התחלת העבודה (ועמ"ש בשה"ש [בשיר השירים] בד"ה לריח שמניך בענין נער ובד"ה והיה אור הלבנה בענין ונערים ממשותה נגינתם כו') אהבת כלולותיך שהוא בחי' כלה ולא אשה. לכתך אחרי במדבר.

וזהו [פירוש] "זכרתי לך חסד נעוריך" — זו דרך העבודה בראשיתה (וראו מה שנכתב בשיר השירים, במאמר המתחיל "לריח שמניך", בענין "נער", ובמאמר המתחיל "והיה אור הלבנה", בענין "ונערים ממשותה נגינתם" וכו'); "אהבת כלולותיך" — בחינת כלה ולא אשה; "לכתך אחרי במדבר".

פ"י אחרי היינו שהוא עדיין בבחינת אחוריים שהוא בחי' אתכפיא ולא בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא וכמ"ש מזה בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק כו', ולכן הוא עדיין בבחינת מדבר ושממון ארץ ציה כו'.

פירוש "אחרי" הוא שהוא עדיין בבחינת אחוריים, שהיא בחינת אתכפיא ולא בחינת אתהפכא, הפיכת החושך לאור, כפי שנכתב על כך במאמר המתחיל "זכור את אשר עשה לך עמלק" וכו'. ולכן הוא עדיין בבחינת מדבר ושממון, "ארץ ציה" וכו'.

וגם מדבר הוא לשון דיבור שמדבר דברים גשמיים ומ"ם פתוחה מורה שמזה באו לו מחשבות זרות ומדבר הוא גם מלשון דיבור: הוא מדבר על דברים גשמיים; והמ"ם הפתוחה [של "מדבר"] מורה שמכך באות אליו מחשבות זרות.

(וע"ד מה שנתבאר בד"ה וארשתיך לי שסיבת המחשבות זרות מחמת ששכלו ומחשבתו פנויים כמשל החצר שאין לו קירוי והוא פתוח כו' ע"ש. ועיין מענין זכרתי לך חסד נעורייך כו' בפ' וישלח)

(ועל דרך מה שנתבאר במאמר המתחיל "וארשתיך ליי", שסיבת המחשבות הזרות היא שהשכל והמחשבה פנויים, כמשל חצר שאין לה גג והיא פתוחה וכו'; עיינו שם. וראו גם בעניין "זכרתי לך חסד נעורייך" וכו' בפרשת וישלח.)

(קע"ו ב') אמור (ק"ג ב') שלח לך (קס"ח ב') פינחס (רנ"ז א') עקב (רע"ד א') רבות במדבר פ' ב' (רי"ב ד') ועמ"ש בד"ה קחו מאתכם תרומה.

(קע"ו ב') אמור (ק"ג ב') שלח לך (קס"ח ב') פינחס (רנ"ז א') עקב (רע"ד א') רבות במדבר פ' ב' (רי"ב ד'). וראו מה שנכתב במאמר המתחיל "קחו מאתכם תרומה".

וזהו משכני כי ידע אינש בנפשיה כאו"א [כל אחד ואחד] שהנפש אלהות שבו הוא מוטבע בחושך משכא דחויא שמכסה ומסתיר על אור הקדושה ואין חבוש מתיר עצמו.

וזהו [פירוש] "משכני": כל אדם יודע בנפשו שהנפש האלקית שבו שקועה בחושך, ב"עור הנחש", המכסה ומסתיר על אור הקדושה; ואסיר אינו יכול לשחרר את עצמו.

וזהו שכנס"י [שכנסת ישראל] מבקשת משכני שאתה תמשיך אותי מגלותי ואז אחריו נרוצה, ועמ"ש מזה בד"ה אדם כי יקריב מכם.

וזהו הטעם שכנסת ישראל מבקשת: "משכני" — משוך אותי מתוך גלותי, ואז "אחריו נרוצה". ועיינו במה שנכתב על כך במאמר הפותח במילים "כאשר אדם מכם יקריב קרבן".

6 וזהו איכה תרעה פי' שאין הבקשה בשבילנו לבד אלא דאלי"כ [דאם לא כן] איכה תרעה שכנס"י [שכנסת ישראל] נק' רעיתי וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] נק' רועה ישראל.

וזהו [פירוש] "איכה תרעה?": הבקשה אינה למעננו בלבד; שאם לא כן, "איכה תרעה?" הרי כנסת ישראל נקראת "רעיתי", והקדוש ברוך הוא נקרא "רועה ישראל".

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים ר"ל [רוצה לומר] להיות התלכשות אור א"ס ב"ה במדות עליונות הנק' גופא חסד דרועא ימינא כו' כי הוא ית' מצד עצמו לאו מכל אליון מדות איהו כלל.

כמאמר רז"ל: "ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים"; כלומר, שעל ידי עבודתם מתלבש אור אין סוף במדות העליונות, הנקראות "גוף": "חסד — דרועא ימינא" וכו'. שהרי הוא יתברך מצד עצמו אינו שייך כלל למדות אלו.

ועיין מה שכתוב ע"פ אני ישנה ולכי ער גבי פי' תמתי מלשון שלימות כו' ע"ש ובד"ה הנך יפה רעיתי ולעיל ע"פ ראשי המטות בענין לכו לחמו בלחמי.

ועיין מה שכתוב על הפסוק "אני ישנה ולכי ער" בעניין פירוש "תמתי" מלשון שלמות וכו', עיין שם; ובמאמר המתחיל "הנך יפה רעיתי"; ולעיל, על הפסוק "ראשי המטות", בעניין "לכו לחמו בלחמי".

איכה תרביץ בצהרים שהוא לשון חמימות מרצונות אחרים (כי צהרים הוא עת תוקף החום ויש תוקף חום זר של תאוות גשמיות שעל זה נאמר ובושה החמה. וחם הוא אבי כנען ועיין בפרדס ערך חם ועיין מכ"ז [מכל זה] בפ' ויקרא)

"איכה תרביץ בצהרים": "צהרים" הוא לשון חמימות של רצונות אחרים (כי צהרים הוא זמן שבו החום בתוקפו, ויש גם תוקף של חום זר, של תאוות גשמיות, שעליו נאמר: "ובושה החמה". וחם הוא אבי כנען; ועיין בפרדס, ערך "חם", ועיין בכל זה בפרשת ויקרא).

(י"ז ב') ובפ' בלק (קצ"ז א' ב') ובפרשת תרומה (קמ"ג ב') מענין אי כה ועיין מה שכתוב מזה בד"ה שוש אש"ש.

(י"ז ב'), ובפרשת בלק (קצ"ז א' ב'), ובפרשת תרומה (קמ"ג ב'), בעניין "אי כה". ועיין מה שכתוב על כך במאמר המתחיל "שוש אש"ש".

וזהו שלמה אהיה כעוטיה על עדרי חבריך שהוא לשון בושה כענין העטית עליו בושה (בתלים ס"י פ"ט) וזהו [פירוש] "שלמה אהיה כעוטיה על עדרי חבריך": "כעוטיה" הוא לשון בושה, כמו "העטית עליו בושה" (תהלים, פרק פ"ט),

ויעטו כמעיל בשתם (שם ס"י ק"ט) יעטו חרפה וכלימה (שם ס"י ע"א) וע' בזהר בראשית (דף כ' ע"א).
ויעטו כמעיל בשתם" (שם, פרק ק"ט), "יעטו חרפה וכלימה" (שם, פרק ע"א). ועיין בזהר, בראשית (דף כ' ע"א).

גם לשון מעוטף ומלוכש בעדרי חבריך שהוא מחשבות ודבורים מרצונות אחרים שנמשכים ונשפעים משרים עליונים שאין שום דבור ומחשבה למטה שאינו נשפע ונמשך מלמעלה.

וכן הוא לשון עטיפה ולבוש ב"עדרי חבריך", שהם מחשבות ודיבורים הנובעים מרצונות אחרים, הנמשכים ונשפעים משרים עליונים; כי אין דיבור ומחשבה למטה שאינם נשפעים ונמשכים מלמעלה.

(ועיין בזהר פ' ויצא) (דף קס"ב) בס"ת [בסתר תורה] ע"פ והיה העטופים ללבן כו' אתכספן ומתעטפי. ובושה זו הוא ענין מה שאנו מבקשים ולא נבוש לעולם ועד עיין הפי' בד"ה ראיתי

(ועיין בזהר, פרשת ויצא) (דף קס"ב), בסתר תורה, על הפסוק "והיה העטופים ללבן" וכו': "הם מתביישים ומתעטפים". ובושה זו היא עניין בקשתנו: "ולא נבוש לעולם ועד"; עיין בפירוש שבמאמר הפותח במילים "ראיתי",

והנה מנורת זהב וע' בזהר פ' אמור (דפ"ט ע"ב) ע"פ לך אדני הצדקה ולנו בשת הפנים ונק' בחי' אלו ללבן.

"והנה מנורת זהב". ועיין בזהר, פרשת אמור (דף פ"ט ע"ב), על הפסוק "לך אדני הצדקה ולנו כושת הפנים"; ובחינות אלו נקראות "ללבן".

וזהו ענין עדרי חבריך וכמו שכתוב ברכות בשה"ש [בשיר השירים] מה שאין כן הקשורים ליעקב שמקושרים בקשר אמיץ וחזק בו ית'

וזהו ענין "עדרי חבריך", כמו שכתוב במדרש רבה על שיר השירים. לא כך הם "הקשורים ליעקב", הקשורים בקשר איתן וחזק אליו ית',

וכמו שכתוב בזהר פ' אחרי (דע"ג) ג' דרגין אינן מתקשרין דא בדא קוב"ה [קודשא בריך הוא] אורייתא וישראל. ועיין מה שכתוב מזה בביאור על פ' נשא את ראש בני גרשון בענין קטרת:

כמו שכתוב בזהר, פרשת אחרי (דף ע"ג): "שלוש דרגות הן, הקשורות זו בזו: הקדוש ברוך הוא, התורה וישראל". ועיין במה שנכתב על כך בביאור על הפסוק "נשא את ראש בני גרשון", בענין הקטורת.

7 ג והנה יש עוד בחי' אהבה שהוא אהבת אשה אל איש שהיא אהבה כרשפי אש ואין לו רצונות אחרים כלל, שהוא ע"י התורה כמ"ש ועמך לא חפצתי רק ואל אישך תשוקתך

ג. והנה יש עוד בחינה של אהבה: אהבת אישה לבעלה, שהיא אהבה כרשפי אש, ואין לאדם שום רצון אחר כלל. אהבה זו באה באמצעות התורה, כמו שנאמר: "ועמך לא חפצתי", אלא "ואל אישך תשוקתך".

(ועמ"ש מענין אהבה זו בד"ה נאו לחייך בתורים בענין תורי זהב וזהו ושם אשתו כו' בת מי זהב שבחי' אהבה זו היא בבחי' כמעלת הזהב על הכסף,

(ועיין במה שנכתב על אהבה זו במאמר המתחיל "נאו לחייך בתורים", בענין "תורי זהב". וזהו [פירוש] "ושם אשתו וגו', "בת מי זהב": שכן בחינה זו של אהבה דומה ליתרון הזהב על הכסף;

וגם פי' בת מטרד י"ל [יש לומר] שהוא טרדת אה"ר [אהבה רבה] זו עד שאין לו שום רצון אחר כלל) וזהו ככל לבכך וכמ"ש במ"א בד"ה ענין ק"ש [קריאת שמע]

וגם את פירוש "בת מטרד" אפשר לבאר כטרדה של אהבה רבה זו, עד שאין לו שום רצון אחר כלל. וזהו [פירוש] "בכל לבכך", כפי שנכתב במקום אחר, במאמר המתחיל "עניין קריאת שמע".

והיינו מחמת רוב חשקו וחפצו אליו ית' כרשפי אש שלהבת מתלהבת בבחי' בהעלותך את הנרות ואהבה רבה זו הוא נמשך ע"י התורה

כלומר, מפני גודל תשוקתו ורצונו אליו ית', כרשפי אש, כלהבה המתלהטת בבחינת "בהעלותך את הנרות"; ואהבה רבה זו נמשכת באמצעות התורה.

(כי ביום חתונתו זה מתן תורה והתורה היא בחי' מימינו אש דת שניתנה באש שחורה ע"ג [על גבי] אש לבנה ועמ"ש בד"ה והיה לכם לציצית בענין לזאת יקרא אשה

(כי "ביום חתונתו" הוא מתן תורה, והתורה היא בחינת "מימינו אש דת", שניתנה באש שחורה על גבי אש לבנה. ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "והיה לכם לציצית", בענין "לזאת יקרא אשה",

כי מאיש לוקחה ובד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו גבי ובקולו תשמעו ובד"ה למען תהיה תורת ה' בפ"ך כפ' בא.

"כי מאיש לוקחה"; וכן במאמר המתחיל "אחרי ה' אלקיכם תלכו", בענין "ובקולו תשמעו"; ובמאמר המתחיל "למען תהיה תורת ה' בפ"ך", בפרשת בא.

ובחי' אה"ר [אהבה רבה] זו נק' אמת וזהו תתן אמת ליעקב כי הקול קול יעקב בחינת תורה כנ"ל ועמ"ש מזה בד"ה ביום השמיני עצרת).

ובחינה זו של אהבה רבה נקראת אמת, וזהו [פירוש] "תתן אמת ליעקב", כי "הקול קול יעקב" הוא בחינת התורה, כנזכר לעיל. ועיינו במה שנכתב על כך במאמר המתחיל "ביום השמיני עצרת").

וזהו שתיתי ייני עם חלבי שהיא בחי' תורה וזהו כי טובים דודיך היינו אה"ר [אהבה רבה] והוא נמשך מיין יינה של תורה. וז"ש [וזהו שכתוב] ויאמר האדם אדם דלעילא.

וזהו [פירוש] "שתיתי ייני עם חלבי", שהיא בחינת התורה. וזהו [פירוש] "כי טובים דודיך", כלומר אהבה רבה, והיא נמשכת מיין, יינה של תורה. וזהו [פירוש] הכתוב "ויאמר האדם": האדם שלמעלה.

כמ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם כו'. זאת הפעם התורה שנק' זאת (פ"ה דמנחות נ"ג ב') שלעתיד תתגלה התורה מלבושיה וגשמיותה

כמו שכתוב: "ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם" וכו'. "הפעם הזאת": התורה, שנקראת "זאת" (מנחות פרק ה, נג ע"ב); שכן לעתיד לבוא התורה תתגלה כשהיא מופשטת מלבושיה ומענייניה הגשמיים.

(ולכן נאמר ביום ההוא תקראי אישי. שהתורה נקרא אור כמו שכתוב ותורה אור וגם נקרא מים כמו שכתוב הוי כל צמא לכו למים.

(ולכן נאמר: "כיום ההוא תקראי אישי" — בעלי. התורה נקראת אור, כמו שכתוב "ותורה אור"; והיא נקראת גם מים, כמו שכתוב "הוי כל צמא לכו למים").

והענין כמו שכתוב במ"א על פ' הללו אל בקדשו בענין ג' בחינות אור מים רקיע כו' ע"ש. ועל דרך זה בתורה שהתורה כמו שהיא למעלה היא בחי' אור ובירידתה להתלבש למטה נק' מים יורדים מגבוה לנמוך.

והענין הוא כפי שכתוב במקום אחר על הפסוק "הללו אל בקדשו", בענין שלוש הבחינות: אור, מים ורקיע וכו'; עיינו שם. וכך גם בתורה: התורה כפי שהיא למעלה היא בחינת אור, וכשהיא יורדת להתלבש למטה היא נקראת מים, היורדים ממקום גבוה למקום נמוך.

ועיין מה שכתוב בד"ה שיר השירים בענין ב' בחינות חתן, ועכשיו כנסת ישראל מקבלת טפת חכמה עילאה בבחינת התלבשות מים רקיע,

ועיינו במה שכתוב במאמר המתחיל "שיר השירים", בענין שתי בחינות של חתן. וכעת כנסת ישראל מקבלת את טיפת החכמה העליונה כשהיא מלובשת, בבחינות מים ורקיע;

אבל לעתיד שתתגלה פנימיות התורה הוא בחינת אור, וזהו ענין תקראי אישי שתקבל מבחי' אור וכמו שכתוב הרמ"ז [הרב משה זכות] בפרשה פקודי (דף ר"כ ע"ב).

אבל לעתיד לבוא, כשתתגלה פנימיות התורה, היא תהיה בבחינת אור. וזהו ענין "תקראי אישי": שהיא תקבל מבחינת אור, כמו שכתב הרמ"ז בפרשת פקודי (דף רכ ע"ב).

אך מ"מ גם עתה נמשך האור ע"י התלבשות כו' כנ"ל. וזהו אף הפעם כמו שהוא עתה מלובש בלבושים רבים בדברים גשמיים אעפ"כ [אף על פי כן] היא עצם מעצמי מעצמיותי שהוא פנימיות רצונו שהיא תורה שבכתב.

אך אף על פי כן, גם כעת האור נמשך באמצעות התלבשות וכו', כפי שנזכר לעיל. וזהו "הפעם הזאת": גם כפי שהתורה היא כעת, כשהיא מלובשת בלבושים רבים ובעניינים גשמיים, אף על פי כן היא "עצם מעצמי" — מעצמותי, שהיא פנימיות רצונו, כלומר התורה שבכתב.

8 ובשר מבשרי לשון בשרא סומקא תורה שבע"פ [שבעל פה] חומרות וחילוקים לזאת יקרא אשה אש ה' שהיא אהבה כרשפי אש

"ובשר מבשרי": לשון הקשורה ל"בשרא סומקא", בשר אדום, והיא רומזת לתורה שבעל פה, על חומרותיה וחילוקיה. "לזאת יקרא אשה": אש והאות ה"א, אהבה כרשפי אש,

כי מאיש לוקחה זאת, כדכתיב כי ה' יתן חכמה זו תורה שבכתב מפיו דעת ותבונה זו תשבע"פ [תורה שבעל פה] כמ"ש ברבות כי תשא פמ"א [פרק מ"א / פרשה מ"א],

"כי מאיש לוקחה זאת"; כמו שכתוב: "כי הוי' יתן חכמה" — זו תורה שבכתב — "מפיו דעת ותבונה" — זו תורה שבעל פה, כפי שנכתב במדרש רבה, כי תשא, פרק 41.

כי מחמת שנתפס ונדבק במוחו בשעה שהוא לומד ומכש"כ [ומכל שכן] כשהוא זוכר ואינו נשכח ממנו והוא בחי' זכר כמ"ש זכר חסדו

משום שהיא נתפסת ודבוקה במוחו בשעה שהוא לומד, וביתר שאת כשהוא זוכר אותה והיא אינה נשכחת ממנו — וזוהי בחינת "זכר", כמו שכתוב: "זכר חסדו" —

אזי נקלט בו חכמתו ובינתו ית' שהוא בחי' טפה הנמשך ממוח האב (עמ"ש מזה בד"ה שחורה אני ונאווה ובד"ה והדרת פני זקן).

אזי חכמתו ובינתו יתברך נקלטות בו, וזוהי בחינת הטיפה הנמשכת ממוח האב. (ראו מה שנכתב על כך במאמר המתחיל "שחורה אני ונאווה", ובמאמר המתחיל "והדרת פני זקן").

וזהו ויהיו שניהם ערומים דהיינו שע"י אהבה זו דבחי' רשפי אש הוא מופשט מכל הרצונות זרות. ואין לו רצון אחר כלל. וכמ"ש ועמך לא חפצתי.

וזהו פירוש "ויהיו שניהם ערומים": כלומר, באמצעות אהבה זו, שהיא בחינת רשפי אש, הוא מתפשט מכל הרצונות הזרים, ואין לו רצון אחר כלל, כמו שכתוב: "ועמך לא חפצתי".

ולא כמו אהבה שבקרירות שהוא מפני שמלובש עדיין ג"כ ברצונות זרים והוא רק בחי' אתכפיא.

לא כאהבה שבקרירות, שבה הוא עדיין מלובש גם ברצונות זרים, והיא רק בחינת אתכפיא, כלומר הכנעתם.

אבל ע"י אה"ר [אהבה רבה] זו דאתהפכא חשוכא ואין לו רצון אחר כלל רק לדבקה בו. נמצא אינו מלובש בלבושים זרים ובאתעדל"ת [ובאתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לע"ל [לעתיד לבוא] שלא יכנף עוד מוריק.

אבל באמצעות אהבה רבה זו, שהיא בחינת אתהפכא חשוכא, אין לו רצון אחר כלל מלבד לדבוק בו. נמצא שאינו מלובש בלבושים זרים. ועל ידי אתערותא דלתתא באה אתערותא דלעילא לעתיד לבוא, שאז "לא יכנף עוד מוריק".

9 וזהו ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו. והיינו שלע"ל [שלעתיד לבוא] יהיה גילוי פנימיות התורה בלי לבושים.

וזהו [המשמעות של] "ושניהם היו ערומים, האדם ואשתו": כלומר, לעתיד לבוא תתגלה פנימיות התורה בלי לבושים.

אך גם זאת הפעם שהתורה מלובשת בלבוש כנ"ל עכ"ז [עם כל זה] הוא ע"ד ענין ויהיו שניהם ערומים. כי ע"י עסק התורה שנשמת האדם מלובשת בהתורה.

אך גם "הפעם הזאת", כשהתורה מלובשת בלבוש, כנזכר לעיל, הרי זה בכל זאת מעין "ושניהם היו ערומים". כי על ידי העיסוק בתורה, נשמתו של האדם מתלבשת בתורה.

10 וכמ"כ [וכמו כן] ע"י אור א"ס ב"ה נמשך ומתלבש בהתורה שזהו ענין עוסק בתורה לשמה התורה.

וכך גם, באמצעות זאת, אור אין סוף נמשך ומתלבש בתורה; וזהו עניינו של "העוסק בתורה לשמה" — לשם התורה.

נמצא הרי הקב"ה כביכול עם האדם העוסק בתורה מלובשים בלבוש אחד עד"מ שנים שמתכסים בטלית אחד ממש וכמ"ש מזה בד"ה כי ביום הזה יכפר, והיינו דוקא כאשר האדם מופשט מרצונות זרים.

נמצא אפוא שהקדוש ברוך הוא, כביכול, והאדם העוסק בתורה מתלבשים בלבוש אחד, בדומה לשניים שמתכסים ממש בטלית אחת, כפי שנכתב על כך במאמר הפותח במילים "כי ביום הזה יכפר". הדבר נכון דווקא כאשר האדם מופשט מרצונות זרים.

משא"כ כשיש לו רצון זר ולבושים צואים נקי הוא בבגדו והיא בבגדה ויוציא ויתן כתובה.

אבל כשיש לו רצון זר ולבושים צואים, הרי זה נקרא "הוא בבגדו והיא בבגדה", ו"יוציא ויתן כתובה".

אבל כשמופשט מרצון זר להיות ועמך לא חפצתי נמשך כמ"כ [כמו כן] מלמעלה כנ"ל, וזהו ולא יתבוששו היינו שלא יהיה בחינת כעוטיה על עדרי חבריך הנ"ל.

אבל כשהוא מופשט מרצון זר, כדי להיות במצב של "ועמך לא חפצתי", נמשכת גם מלמעלה המשכה, כנזכר לעיל. וזהו "ולא יתבוששו": שלא תהיה בחינת "כעוטיה על עדרי חבריך" הנזכרת לעיל.

וזהו ולא נבוש לעולם ועד ועמ"ש עוד בחינה גדולה יותר בפ"י ולא יבשו עמי לעולם בד"ה ואכלתם אכול:

וזהו "ולא נבוש לעולם ועד". וראה עוד על בחינה נעלית יותר בפירוש "ולא יבשו עמי לעולם", במאמר הפותח במילים "ואכלתם אכול".

11 ד וזהו ואשה כי תדור נדר כו'. וצריך להבין מהו ענין הנדר לאסור על נפשה דברים המותרים.

4. וזהו [פירוש] "ואשה כי תדור נדר" וכו'. כעת צריך להבין: מה ענינו של הנדר, לאסור על עצמה דברים המותרים?

והרי י"ל [יש לומר] דיין במה שאסרה לך תורה כמ"ש בשמונה פרקים להרמב"ם [להרבי משה בן מימון] פ"ד בשם הירושלמי פ"ט דנדרים.

והרי אפשר לומר: "דיין במה שאסרה לך תורה", כפי שכתוב בשמונה פרקים לרמב"ם, פרק ד, בשם הירושלמי, פרק ט של נדרים.

אך הנה אין חילוק בין היתר לאיסור. רק שההיתר יכול להעלות לה. אך כל זמן שאינו מעלהו הוא מכסה ומסתיר גם כן.

אך למעשה אין הבדל בין המותר לאסור, מלבד זאת שהדבר המותר יכול להתעלות לה. אבל כל עוד אינו מעלה אותו, גם הוא מכסה ומסתיר.

12 וזהו ענין נדרים סייג לפרישות. דהיינו קדש עצמך במותר לך. מפני שרואה שלא יוכל להעלות הדבר ויוריד הדבר לגשמיות וממילא נמשך גם האדם אחריו לגשמיות.

וזהו פירוש "נדרים סייג לפרישות", כלומר: "קדש את עצמך במה שמותר לך". שכן הוא רואה שלא יוכל להעלות את הדבר, והוא יוריד אותו אל הגשמיות, וכתוצאה מכך גם האדם יימשך אחריו אל הגשמיות.

וזהו כובד ראש כי ישראל לי ראש ובחינה זו הוא מוסתר מחמת כובד הגשמיות המכסה ומסתיר כמשא כבד כו' (עמ"ש מזה בד"ה מנורת זהב כולה) וע"כ צ"ל פרישות.

וזהו "כובד ראש": שכן "ישראל לי ראש", ובחינה זו נסתרת מחמת כובד הגשמיות, המכסה ומסתיר כמו משא כבד וכו' (ראו מה שנכתב על כך במאמר המתחיל "מנורת זהב כולה"). לכן צריכה להיות פרישות.

אך זה שלא יוכל להעלות הדבר זהו כשהוא עדיין בחינת ואשה כו' בנעוריה. שהוא בחינת נוקבא. אולם מצב זה, שבו אינו יכול להעלות את הדבר, שייך לשלב שבו הוא עדיין בבחינת "ואשה" וכו', "בנעוריה", שהיא בחינת נוקבא.

(עד לא קבילת דבר כמשנ"ת [כמו שנתבאר] ע"פ לריח שמניך) דהיינו אהבה ראשונה. בנעוריה בית אביה שהוא חסד נעוריק. בית אביה כאהבת הבן אל האב.

("עד שלא קיבלה זכר", כפי שנתבאר על הפסוק "לריח שמניך"), כלומר, האהבה הראשונה. "בנעוריה בית אביה", שהיא "חסד נעוריק"; "בית אביה" — בדומה לאהבת בן לאביו.

לא יחל דברו כיון שהוא עדיין בחי' אשה נוקבא ואיש דרכו לכבש ואין אשה דרכה לכבש כי נשים דעתן קלות כמ"ש בד"ה שוש תשיש בפי' תזריע ובד"ה ויקחו אליך פרה.

"לא יחל דברו" — מכיוון שהוא עדיין בבחינת אשה, נוקבא; ו"דרכו של איש לכבוש ואין דרכה של אשה לכבוש", שכן "נשים דעתן קלות", כפי שנכתב במאמר המתחיל "שוש תשיש" בפרשת תזריע, ובמאמר המתחיל "ויקחו אליך פרה".

13 ולכן לא יוכל לברר ההיתר ולהעלותו למעלה. כי עדיין לא יוכל לבא לבחינת אתהפכא חשוכא לנהורא רק בחי' אתכפיא שזהו ענין לכתך אחרי במדבר כנ"ל

ולכן הוא אינו יכול לברר את המותר ולהעלותו למעלה, שכן עדיין אינו יכול להגיע לבחינת אתהפכא — הפיכת החושך לאור — אלא רק לבחינת אתכפיא. זהו ענין "לכתך אחרי במדבר", כפי שהוסבר לעיל.

ולכן מה שהוא קצת מותרות יורידנו לגשמיות ועמ"ש ע"פ כי תצא למלחמה כו' גבי וגלחה את ראשה כו'.

ולכן, כל דבר שיש בו מעט מותרות יוריד אותו לגשמיות. ועיינו במה שנכתב על הפסוק "כי תצא למלחמה" וכו', בענין "וגלחה את ראשה" וכו'.

14 ובדי"ה ונקדשתי בתוך בניי [בני ישראל] גבי שערך כעדר העזים. ולכן מסכת נדרים הוא בסדר נשים שאינו רק כשהוא בחינת נוקבא. אבל ואם היו תהיה לאיש.

ובמאמר המתחיל "ונקדשתי בתוך בני ישראל", בעניין "שערך כעדר העזים". לכן מסכת נדרים נמצאת בסדר נשים, שכן היא שייכת רק כאשר האדם נמצא בכחינת נוקבא. אבל נאמר: "ואם היו תהיה לאיש".

ואם בית אישה נדרה. דהיינו כד קבילת דכר שמקבלת טפת חכמה עילאה שהיא התורה שהיא חכמתו ית' ואורייתא היכלא עילאה דקוב"ה [דקודשא בריך הוא].

"ואם בית אישה נדרה": כלומר, כאשר היא מקבלת את הזכר, ומקבלת את טיפת החכמה העליונה, שהיא התורה, שהיא חכמתו יתברך; ו"התורה היא היכל העליון של הקדוש ברוך הוא".

ואזי שניהם ערומים שמופשט מכל רצון זר. ואזי והפר את נדרה דהיינו שהוא מהפך חשוכא לנהורא כי בחכמה אתברירו כו'.

ואז "שניהם ערומים", שכן הוא מופשט מכל רצון זר. ואז "והפר את נדרה": כלומר, הוא הופך חושך לאור, שכן "בחכמה מתבררים" וכו'.

(ועמ"ש בד"ה וכל בניך בענין ורב שלום בניך א"ת [אל תקרי] בניך אלא בוניך שכדי להיות ורב שלום זהו ע"י בוניך דוקא משום דבחכמה אתברירו כו' ע"ש. ואיתא בפ' תזריע)

(ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "וכל בניך", בעניין "רב שלום בניך": "אל תקרי בניך אלא בוניך"; כדי שיהיה "רב שלום", הדבר נעשה דווקא על ידי "בוניך", משום ש"בחכמה מתבררים" וכו', עיינו שם. וכך נאמר בפרשת תזריע)

(מ"ב סע"ב [סוף עמוד ב]) ע"פ אשה כי תזריע וילדה זכר, א"ר [אמר רבי] אחא אתתא מיומא דאתעברת לית בפומה

(מ"ב, סוף ע"ב), על הפסוק "אשה כי תזריע וילדה זכר": אמר רבי אחא, "אשה מיום שהתעברה אין בפיה

אלא ילידו דילה אי להוי דכר ופי' הרמ"ז [הרב משה זכות] שעם היות הנוקבא בחינת גבורה עכ"ז [עם כל זה] ע"י יחודה עם החסדים נמתקו גבורותיה ונתבסמו עד

אלא ילדה שלה — אם יהיה זכר". והרמ"ז מפרש שאף שהנוקבא היא בחינת גבורה, בכל זאת, באמצעות ייחודה עם החסדים, הגבורות שלה נמתקות ומתבסמות, עד

כי חפצה ותשוקתה שילידו דילה יהי [יהיה] דכר דוקא שהוא בחינת חסדים ועיין בפ' שמיני (דל"ח סעי"ב [סוף עמוד ב]) ע"פ ויקח אהרן את אלישבע ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם.

שרצונה ותשוקתה שילדה יהיה דווקא זכר, שהוא בחינת חסדים. ועיינו בפרשת שמיני (דף ל"ח, סוף ע"ב), על הפסוק "ויקח אהרן את אלישבע", ובפירוש הרמ"ז שם.

וכך הענין כאן שע"י היחוד עליון בעסק התורה שזורח בתוכה אור האלקות נעשה הנשמה בבחי' דכר והאיש דרכו לכבש ועמ"ש בד"ה והיה לכם לציצית בפ"י למען תזכרו כו' שתהיו בבחי' זכרים כו'.

וכך הוא גם כאן: באמצעות הייחוד העליון בעיסוק בתורה, שבתוכה זורח אור האלקות, הנשמה נעשית בבחינת זכר, ו"דרכו של איש לכבוש". ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "והיה לכם לציצית", בפירוש "למען תזכרו" וכו': שתהיו בבחינת זכרים וכו'.

וענין והפר לה אביה י"ל [יש לומר] עפמ"ש [על פי מה שכתוב] בפ"י אמור (דף ק' ע"ב) בענין אחותי בת אבי היא בזמנא דנטלי מבי אבא כו'

את העניין של "אביה הפר לה" אפשר להסביר על פי הכתוב בפרשת אמור (דף ק' ע"ב), בענין "אחותי בת אבי היא": "בזמן שנוטלים מבית אבא" וכו';

והיינו בשבת שאז מאיר בנפש מבחינת חכמה שזהו ענין נשמה יתירה ואזי תוכל לבא לבחינת אתהפכא כו' וכמ"ש במ"א באריכות וע' מזה לקמן סד"ה ושמע אביה את נדרה.

כלומר, בשבת, שאז מאיר בנפש אור מבחינת חכמה, וזהו ענין הנשמה היתרה; ואז היא יכולה להגיע לבחינת אתהפכא וכו', כפי שנכתב בהרחבה במקום אחר. ועיינו בענין זה להלן, בסוף המאמר המתחיל "ושמע אביה את נדרה".

15 וזהו מפירין נדרים בשבת והארת שבת מאיר בכל יום בתפלה שבכל יום כמ"ש ע"פ להקריב לי במועדו.

וזהו הטעם לכך ש"מפרים נדרים בשבת". הארת השבת מאירה בכל יום, בתפילה של כל יום, כפי שנכתב על הפסוק "להקריב לי במועדו".

ועיין בס' ש"ב [של בינונים] ס"פ י"ח ופרק י"ט ועמ"ש ע"פ והדל לא ימעיט שאור אבא מאיר בכל נש"י [נשמות ישראל] שזהו ענין

ראו גם בספר של בינונים [תניא], בסוף פרק י"ח ובפרק י"ט; וכן ראו מה שנכתב על הפסוק "והדל לא ימעיט": שאור אבא, כלומר חכמה, מאיר בכל נשמות ישראל, וזהו עניינו של

כי קרוב אליך הדבר מאד. והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] נערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה הפר האב כו'.

"כי קרוב אליך הדבר מאוד". והנה אמרו חכמינו זכרונם לברכה: "נערה המאורסה — אביה ובעלה מפרים את נדריה. הפר האב...".

והענין דאיתא ברבות בא (ס"פ ט"ו) שעכשיו הוא בחינת וארשתיך לי ולעתידי כתיב כי בועליך עושיך בחינת נשואין וכ"ה בגמרא (רפ"ח דפסחים)

והענין הוא, שנאמר במדרש רבה, בא, בסוף פרק ט"ו, שכעת זו הבחינה של "וארשתיך ליי", ואילו על העתיד לבוא נאמר "כי בועליך עושיך" — בחינת נישואין. וכך נאמר גם בגמרא, בתחילת פרק ח' בפסחים,

ע"פ ביום ההוא תקראי אישי ככלה בית חמיה דהיינו בחינת נשואין משא"כ עכשיו הוא ככלה בית אביה שהוא בחינת אירוסין.

על הפסוק "ביום ההוא תקראי אישי" נאמר: "ככלה בבית חמיה" — כלומר, בחינת נישואין; ואילו כעת היא "ככלה בבית אביה", שהיא בחינת אירוסין.

והיינו כי אורייתא סתים וגליא ועכשיו לא נתגלה לנו רק חיצוניות התורה לכן נק' אירוסין לבד וכנ"ל בענין זאת הפעם כו'.

כלומר, התורה נסתרת וגלויה, וכעת התגלתה לנו רק החיצוניות של התורה; לכן הקשר נקרא אירוסין בלבד, כפי שנאמר לעיל בענין "הפעם הזאת" וכו'.

16 וע"כ צ"ל אביה ובעלה מפירין נדריה פי' אביה הוא ע"י עסק התפלה לעורר האהבה ויראה שתהיה בבחינת בת אבי ולא זו מחבבה עד שקראה בתי ואח"כ ובעלה היינו עסק התורה כו'

ולכן צריך לומר ש"אביה ובעלה מפירין נדריה". פירוש הדבר: "אביה" הוא על ידי העיסוק בתפילה, המעורר אהבה ויראה, כדי שהנשמה תהיה בבחינת "בת אבי"; וכמו שנאמר: "לא זו מחבבה עד שקראה בתי". ואחר כך בא "ובעלה", כלומר העיסוק בתורה וכו'.

משא"כ כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו וכמ"ש בד"ה וכל בניך הנ"ל בענין על שלא ברכו בתורה תחלה.

לא כך [אצל] "כל האומר: אין לי אלא תורה, אפילו תורה אין לו", וכמו שכתוב במאמר המתחיל "וכל בניך", שהוזכר לעיל, בענין "על שלא ברכו בתורה תחילה".

17 וזהו אביה ובעלה מפירין אביה היינו בחי' יו"ד ובעלה היינו בחינת ו' שהוא קול התורה.

וזהו [פירוש] "אביה ובעלה מפירין": "אביה" הוא בחינת יו"ד, ו"בעלה" הוא בחינת ו', שהיא קול התורה.

אכן לעתיד שיתגלה פנימית התורה זהו ענין בית אישה בחי' תקראי אישי וכן כגון רשב"י [רבי שמעון בר

יוחאי] שתורתו אומנתו

אולם לעתיד לבוא, כשיתגלה פנימיות התורה, זהו ענין "בית אישה" — בחינת "תקראי אישי". וכך גם אצל מי שהיה כרשב"י, שתורתו הייתה אומנותו,

כמו שאמר בחד קטירא אתקטרנא כו' שלא היה בבחינת נפרד אפילו רגע אחד ע"ד משנ"ת [מה שנתבאר]

בד"ה ואלה המשפטים גבי נשמות דאצילות כו'

כפי שאמר: "בחד קטירא אתקטרנא" וכו', שכן לא היה במצב של נפרדות אפילו לרגע אחד, בדומה למה שנתבאר במאמר המתחיל "ואלה המשפטים" בענין נשמות דאצילות וכו';

ע"ש ועיין ברבות סדר נח פל"ה ולא היה צריך לעורר את האהבה וע"כ היה פטור מן התפלה וזהו ענין ואם בית אישה כו' ועמ"ש סד"ה מה טובו בענין משכנותיך ישראל:

עיין שם; ועיין במדרש רבה, סדר נח, פרק ל"ה. הוא לא היה צריך לעורר את האהבה, ולכן היה פטור מן התפילה. וזהו ענין "ואם בית אישה" וכו'. ועיין במה שנתבאר בסוף המאמר המתחיל "מה טובו", בענין "משכנותיך ישראל".

18 קיצור ואשה כי תדור. ואשה היינו בחי' נוקבא והיינו בנעוריה עד לא קבילת דבר וכמ"ש חסד נעוריק

כו'

סיכום. "ואשה כי תדור". "ואשה" היא בחינת נוקבא, כלומר "בנעוריה", לפני שקיבלה מן הזכר, כמו שנאמר: "חסד נעוריק" וכו';

לכתך אחרי בבחינת אחוריים. אהבה בקרירות כאהבת הבן אל האב ועז"נ [ועל זה נאמר] משכני אחריך נרוצה. הגידה לי שאהבה נפשי.

"לכתך אחרי" — בבחינת אחוריים. זו אהבה קרירה, כמו אהבת בן לאביו; ועל כך נאמר: "משכני, אחריך נרוצה". "הגידה לי שאהבה נפשי";

דאל"כ [דאם לא כן] איכה תרעה ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים ע"י אהבת הבן ג"כ אכלתי יערי עם דבשי. שתים שלפניה וק"ש [וקריאת שמע] תפלה מיושב.

שאם לא כן, "איכה תרעה?" — "ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים" גם באמצעות אהבת הבן. "אכלתי יערי עם דבשי": שתי הברכות שלפני קריאת שמע, וקריאת שמע; תפילה בשיבה.

שלמה אהיה כעוטיה בושה והעטופי [והעטופים] ללבן. בחי' לכתך במדבר מם פתוחה. ואזי כי תדור שצ"ל נדרים סייג לפרישות כי אין אשה דרכה לכבש:

"למה אהיה כעוטיה" — בושה; ו"העטופים ללבן". בחינת "לכתך במדבר" היא מ' פתוחה. ואז "כי תדור": צריך ש"נדרים סייג לפרישות", שכן "אין אשה דרכה לכבוש".

19 אכן ואם היו תהי' [תהיה] לאיש כי הנה יש אהבה גדולה מאהבת הבן שהוא בקרירות כ"א ברשפי אש בחי' אשה ושם אשתו כו' מטרד בת מי זהב. ועמך לא חפצתי רק ואל אישך תשוקתך.

אכן, "ואם תהיה לאיש": יש אהבה גדולה מאהבת הבן, שהיא בקרירות, אלא אהבה ברשפי אש, בבחינת אשה — "ושם אשתו" וכו', מטרד, "בת מי זהב". "ועמך לא חפצתי", אלא "ואל אישך תשוקתך".

והוא נמשך ע"י התורה שניתנה באש שחורה ע"ג [על גבין] אש לבנה ובבחי' זו נאמר ויהיו שניהם ערומים הפך מבחי' כעוטיה. ביום ההוא תקראי אישי. וגאולה זו בזכות יעקב שנק' אמת.

והדבר נמשך באמצעות התורה, שניתנה כאש שחורה על גבי אש לבנה; ועל בחינה זו נאמר: "ויהיו שניהם ערומים", היפך הבחינה של "כעוטיה". "ביום ההוא תקראי אישי". וגאולה זו היא בזכות יעקב, שנקרא אמת.

והנה זאת הפעם אף עתה כשמלוכשת בגשמיות עכ"ז [עם כל זה] היא עצם מעצמי כו' וכיון שכן והפר את נדרה:

והנה, "זאת הפעם": גם עתה, כשהתורה מלוכשת בגשמיות, בכל זאת היא "עצם מעצמי" וכו'. ומכיוון שכן, "והפר את נדרה".

20 והנה נערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה. פי' ע"ד לא זו מחבבה עד שקראה בתי זהו הבחי' ראשונה בנעוריה בית אביה.

והנה, "נערה המאורסה" — אביה ובעלה מפירין נדריה. פירוש הדברים הוא על דרך "לא זו מחבבה עד שקראה בתי": זו הבחינה הראשונה, "בנעוריה בית אביה".

אח"כ לא זו מחבבה עד שקראה אחותי והוא ע"י עסק התורה ואזי הוא בחי' ואם היו תהי' [תהיה] לאיש.

לאחר מכן, "לא זו מחבבה עד שקראה אחותי"; והדבר נעשה על ידי העיסוק בתורה. אז זוהי הבחינה של "ואם היו תהיה לאיש",

כענין אחותי בת אבי היא כו' ותהי לי לאשה והיינו עדיין בחי' אירוסין כי נובלות חכמה שלמעלה תורה.

כמו שנאמר: "אחותי בת אבי היא" וכו', "ותהי לי לאשה". ועדיין מדובר בבחינת אירוסין, שהרי "נובלות חכמה שלמעלה — תורה".

וע' בזח"ג [בזהר חלק ג] פ' אחרי (דע"ז [דעבודה זרה] סע"א [סוף עמוד א]) ע"פ ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו כו' חסד הוא והוא ענין יחוד ו"ה ולכן אביה ובעלה מפירין נדריה.

ועיינו בזהר חלק ג, פרשת אחרי, דף עז, סוף עמוד א, על הפסוק "ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו" וכו', "חסד הוא". זהו ענין יחוד ו"ה, ולכן "אביה ובעלה מפירין נדריה".

אך לא זו מחבבה עד שקראה אמי פרצוף פנימי דנוק' [דנוקבא] רעותא דלבא בכל מאדך אחת היא יונתי אחת היא לאמה שהיא כבחי' אימא כלה עילאה וזהו ענין נשואין ואם בית אישה.

אבל "לא זו מחבבה עד שקראה אמי": זהו הפרצוף הפנימי של נוקבא, רצון הלב, "בכל מאדך". "אחת היא יונתי, אחת היא לאמה" — שכן היא כבחינת אימא, הכלה העליונה. וזהו ענין הנישואין, "ואם בית אישה".

וזהו ביום ההוא תקראי אישי כי ביום ההוא יהיה שבחי' ו"ה יהי' [יהיה] כמו י"ה תרין רעים דלא מתפרשין.

וזהו "ביום ההוא תקראי אישי": כי ביום ההוא תהיה בחינת ו"ה כמו י"ה, "תרין רעים דלא מתפרשין" — שני רעים שאינם נפרדים.

אהל כל יצען כו'. אי"כ מעלת אישי על בחי' בעלי היינו כמעלת ריעים על דודים.

"אהל כל יצען" וכו'. אם כן, מעלת "אישי" על בחינת "בעלי" היא כמעלת הרעים על הדודים.

ועיין בזח"א [בזהר חלק א] (דרל"ו סע"ב [סוף עמוד ב]) ע"פ אישה יקימנו להיות ע"ד ויהי בנסוע הארון קומה הוי' עליי [עלייה] המל'.
ועיינו בזהר חלק א, דף רלו, סוף עמוד ב, על הפסוק "אישה יקימנו": הדבר הוא על דרך "ויהי בנסוע הארון, קומה הוי'" — העלאת המלכות.

והיינו כמ"ש בפי ויקרא (ד"ו סע"א [סוף עמוד א]) ע"פ ולא תוסף קום כ"א קוב"ה [קודשא בריך הוא] יוקים לה. ועמ"ש מזה סד"ה כי ההרים ימושו

כלומר, כפי שנכתב בפרשת ויקרא (6a, סוף העמוד), על הפסוק "לא תוסיף קום": אלא הקב"ה יקים אותה. וראו מה שנכתב על כך בסוף המאמר המתחיל "כי ההרים ימושו".

ואזי ג"כ אישה יפירנו ע"ד מ"ש בגמרא סוף נדרים (ד"צ ע"א) שהוא ענין וחפרה הלבנה ובושה החמה (בישע"י [בישעיה] כ"ד כ"ג). וכדפי בת"ז [בתיקוני זוהר] (תיקון ח') דא ס"מ [סמאל] ונוק' [ונוקבא] וכ"כ [וכן כתב] סוף תיקון ס"ט.

ואז גם "אישה יפירנו", על דרך הנאמר בגמרא בסוף נדרים (דף 90a); זהו ענין "וחפרה הלבנה ובושה החמה" (ישעיהו 24:23). וכפי שמבואר בתיקוני זוהר (תיקון 8): זהו סמאל ונוקבא [שלו]; וכן נכתב בסוף תיקון 69.

והיינו כמ"ש ה' הפיר כו' אכן ברבות (במדבר פ"ב [פרק ב'] דרי"ב ע"ב) ולמה נמשלו בכוכבים ולא בחמה ולבנה

וזהו כפי שנאמר: "הוי הפיר" וכו'. אולם, במדרש רבה (במדבר, פרק 2, עמוד 212b): מדוע נמשלו לכוכבים ולא לחמה וללבנה?

אלא אברהם נמשל בחמה יצחק בלבנה ויעקב בכוכבים לע"ל [לעתיד לבוא] החמה והלבנה בושים שנאמר וחפרה הלבנה כו' והכוכבים אינם בושים כו' שנאמר לא עתה יבוש יעקב כו'.

אלא, אברהם נמשל לחמה, יצחק ללבנה ויעקב לכוכבים. לעתיד לבוא החמה והלבנה יתביישו, כפי שנאמר "וחפרה הלבנה" וכו'; ואילו הכוכבים לא יתביישו וכו', כפי שנאמר "לא עתה יבוש יעקב" וכו'.

21 ופרש"י [ופירש רש"י / ופירוש רש"י] סוף נדרים שם משום שלע"ל [שלעתיד לבוא] נאמר והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה כו' דבההיא שעתא חפרה נהורא דלבנה דהשתא.

ורש"י מפרש בסוף נדרים שם, שזה מפני שלעתיד נאמר: "והיה אור הלבנה כאור החמה, ואור החמה יהיה" וכו'; כי באותה שעה אור הלבנה של עכשיו ייבוש.

ועמ"ש במ"א בענין זה דדוקא הכוכבים אין להם בושה לפי שהם נראים קטנים מאד היינו ועיי' במה שנכתב במקום אחר בענין זה, שדווקא הכוכבים אינם מתביישים, מפני שהם נראים קטנים מאוד; כלומר,

כמו שלמעלה היש ולמטה כולא כלא חשיב. משא"כ בחי' חמה ולבנה שמהם נמשך שיהי' [שיהיה] היש
ודבר נפרד כו'.

כמו שלמעלה היש, ולמטה הכול נחשב לאין. אך לא כך בחינת החמה והלבנה, שממנה נמשכת מציאות של יש ודבר
נפרד וכו'.

וזהו אישה יפירנו וחפרה הלבנה דעכשיו וענין ואישה יקימנו מה שיהי' [שיהיה] אור הלבנה דלע"ל
[דלעתיד לבוא] כאור החמה כו' שבעתים כו' וגם כמ"ש ביום השלישי יקימנו ועיין ברבות וירא פנ"ו:

וזהו "אישה יפירנו" — "וחפרה הלבנה" של עכשיו. וענין "ואישה יקימנו" הוא שאור הלבנה שלעתיד יהיה כאור
החמה וכו', "שבעתיים" וכו'; וכן נאמר: "ביום השלישי יקימנו". ועיין במדרש רבה, וירא, פרק נ"ו.



על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/matos/3

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק